

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
SCHOOL ADMINISTRATORS COMPETENCY AFFECTING HAPPY OF
ORGANIZATION UNDER NONG KHAI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

¹วราภรณ์ เสนาวัง, ²บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิชิตฐ์ และ ³วัลลภา อารีรัตน์
¹Waraporn Senawang, ²Bonyarit Petwist and ³Wallapha Ariratana

¹มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย
¹Khon Kaean University, Thailand

¹waraporn.se@kkumail.com

Received: July 24, 2024; **Revised :**November 19, 2024; **Accepted :**December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 2) ศึกษาระดับองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และ3) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 302 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม IBM SPSS Statistics เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีระดับ

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความฉลาดทางดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างทีมงานคุณภาพ องค์การแห่งความสุขของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นมืออาชีพของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมน่าอยู่และด้านครูมีความสุข สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งความสุข เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความฉลาดทางดิจิทัล การสร้างทีมงานคุณภาพ การบริหารจัดการตนเอง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีค่าสัมประสิทธิ์อำนาจพยากรณ์องค์การแห่งความสุข ร้อยละ 75.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สมรรถนะ องค์การแห่งความสุข

Abstract

The objectives of this research were 1) to study of the high-performance organization of the education institution, 2) to study of the strategic leadership of school administrator, and 3) Study of the strategic leadership affecting the high-Performance organization of the education institution under Nongkhai Primary Educational Service Area Office 1. The research samples consisted of 302 school administrators and teachers which were selected by using stratified random sampling method. The instrument used in this research was a questionnaire and the reliability of the questionnaire was 0.99. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, Pearson's Correlation Coefficient and stepwise multiple regression analysis. Research findings were as follows; Overview of Study of the strategic leadership of school administrator indicated a high level of performance. When compared to each other, the highest performance was Creating an effective organizational culture, following by strategic implementation and the lowest one was strategic control. Overview of high-performance organization of the education institution indicated a high level of performance. When compared to each other, the highest performance was focuses on service user, human capital management and Learning Organization had the lowest mean score. The three aspects of

strategic leadership of school administrator affect and predict 79.50% of high-performance organization of the education institution with

Keywords: Administrator, Happy of Organization

บทนำ

ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การพัฒนาทางนวัตกรรมเทคโนโลยีของสังคมโลก และรูปแบบวิถีชีวิตแบบใหม่ที่เกิดขึ้นไปหลังวิกฤตโควิด – 19 เข้าสู่ชีวิตหลังวิถีปกติใหม่ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับตัว และมุ่งเน้นการผลิตพัฒนากำลังคนให้มีทักษะที่สอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเพื่อตอบสนองพลวัตโลก การบริหารจัดการในสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาการบริหารและการจัดการให้เชื่อมโยงถึงบริบทของการแข่งขันและสอดคล้องสู่ชีวิตหลังวิถีปกติใหม่ ภายใต้นโยบายแผนการศึกษาชาติ การพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับวิถีใหม่ในศตวรรษที่ 21 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579)

การเสริมสร้างความสุขของครูในองค์กรจึงต้องอาศัยทักษะ ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำของบุคลากรทุกฝ่ายภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย เพื่อพัฒนาครูซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาประเทศไทยอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2566 ที่เน้นด้านความปลอดภัย เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ในการสร้างคุณภาพของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นพลเมืองสำคัญของชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมองเห็นภัยที่เกิดแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องให้ความสำคัญกับ “การสร้างองค์กรแห่งความสุข” ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การเป็นองค์กรแห่งความสุขเป็นกระบวนการพัฒนาคนในองค์กรอย่างมีเป้าหมาย และกำหนดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กรไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนที่มุ่งหวังให้เป็นองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการอยู่ร่วมกัน และมีการพัฒนาร่วมกันสามารถพัฒนากระบวนการสร้างความสุขที่เหมาะสมกับบริบทขององค์กร และตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรให้เป็น “องค์กรแห่งความสุข (Happy Workplace)” (World Health Organization, 2018) ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้ และหากครูมีความสุขใน

การปฏิบัติงาน ก็จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2556) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจึงมีความสำคัญในการสร้างกลยุทธ์หรือนโยบายองค์กรแห่งความสุขให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของครู เพื่อให้ส่งผลไปสู่การพัฒนาองค์กร ผู้บริหารที่ดีมีความสามารถในการบริหารงานจำเป็นต้องมีสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการของสถานศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมบุคลากรในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ให้มีความรู้ มีทักษะ ที่ทันสมัยสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง (จิราพร จันทรนิม, 2566) ที่อธิบายว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษามีความสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการจัดการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งความสุข พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี ทำงานเป็นทีม และการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ กับความสุขของครูมีความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน (สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้นจำนวน 157 โรงเรียน มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการคือ พัฒนาการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้เป็นครูมืออาชีพที่ยั่งยืน โดยกำหนดพันธกิจในด้านการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาได้รับความปลอดภัยจากภัยพิบัติ ภัยคุกคามทุกรูปแบบเพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่ และพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ จากรายงานผลการปฏิบัติการประจำปี 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปสาระสำคัญของสภาพปัญหา คือ ปัญหาด้านคุณภาพของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในบางกลุ่มสาระไม่เป็นไปตามเป้าหมายกำหนด เนื่องจากสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน วัฒนธรรมโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่แตกต่างกัน ซึ่งโรงเรียนมีครูผู้สอนจำกัดสอนหลายวิชาหรือสอนหลายชั้น และมีการดำเนินการประเมินโครงการตามนโยบายมากเกินไปทำให้มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2565) ดังนั้น สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งความสุข ตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับกระบวนการการบริหารจัดการที่ดี มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาองค์กร โดยเฉพาะ

การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในองค์กร

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และองค์กรแห่งความสุข นำมาวิเคราะห์ว่าระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการบริหารองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีความสุขในภาวะที่เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างจากอดีต ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับองค์กรแห่งความสุข
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 157 โรงเรียน จำนวน 1,412 คน ผู้บริหารจำนวน 168 คน และครูจำนวน 1,244 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 112 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 112 คน และครู 190 คน จำนวน 302 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตาราง ของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประกอบด้วย ตัวแปรสมรรถนะของผู้บริหาร

สถานศึกษา มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการตนเอง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสร้างทีมงานคุณภาพ และความฉลาดทางดิจิทัล ตัวแปรองค์กรแห่งความสุข มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมน่าอยู่ ครูมีความสุข และความเป็นมืออาชีพของครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานแบบสอบถามการดำเนินงานที่เป็นองค์กรแห่งความสุข มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป IBM SPSS Statistics ได้แก่การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งความสุข ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอ โดยการบรรยายความเรียง

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวมมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความฉลาดทางดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างทีมงานคุณภาพ

2. องค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านความเป็นมืออาชีพของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมน่าอยู่และด้านครูมีความสุข

3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข มีความสัมพันธ์กันในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ความฉลาดทางดิจิทัล ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การบริหารการเปลี่ยนแปลง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความฉลาดทางดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างทีมงานคุณภาพ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ดำเนินงานภายใต้กลยุทธ์การขับเคลื่อนและจัดการศึกษาในแผนการศึกษาปี พ.ศ.2566 – 2570 ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งมีเป้าประสงค์ให้สถานศึกษามีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการได้มาตรฐาน และพัฒนาให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับบริบท พัฒนาระบบพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้ครอบคลุม การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีพื้นฐาน และพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีด้วยแพลตฟอร์ม มุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการใช้ระบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อลดภาระงานครู ลดความซ้ำซ้อนของระบบงาน และการจัดเก็บข้อมูล จัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทินกร เผ่ากันทะ (2565) กล่าวถึงการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับสถานศึกษา พบว่าการยอมรับเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง การเข้าถึงเทคโนโลยี การเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นมืออาชีพของ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมน่าอยู่ และด้านครูมีความสุข ตามลำดับที่เป็นเช่นนี้ เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนและจัดการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570 ที่ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากรในสังกัดได้รับการพัฒนาให้เป็นมืออาชีพ สู้สังคมอนาคตอย่างยั่งยืน ด้วยพันธกิจที่ว่าพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีทักษะที่

เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมีเป้าประสงค์ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดทุกคนได้รับการพัฒนา ให้มีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งในด้านความเป็นมืออาชีพของครูเป็นการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน มีการพัฒนาความรู้ และเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ครอบคลุมทั้งมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน ทำให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ตามมาตรฐานที่มุ่งมั่นตั้งใจจนเกิดผลงานที่ดีต่อองค์กร จึงช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งความสุข ตรงกับผลการวิจัยของวิฑูรย์ สิมะโชคดี (2562) พบว่า การมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีความชำนาญเป็นพิเศษในวิชาชีพของตนสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานอย่างถูกต้องและสามารถประกันคุณภาพของงานที่ทำได้ รวมทั้งการมีไหวพริบในการจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วแม่นยำ และทำอย่างจริงจัง โดยมุ่งมั่นตั้งใจให้เกิดผลงานที่ดีที่สุด

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งการเสริมสร้างความสุขของครูในองค์กรจึงต้องอาศัยทักษะ ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาประเทศไทยอย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องให้ความสำคัญกับ “การสร้างองค์กรแห่งความสุข” ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สพป.หนองคาย เขต 1 จึงได้กำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล พัฒนาให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องขับเคลื่อนสถานศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกำหนดนโยบายเป้าหมายและแผนพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจนและเหมาะสมอย่างเป็นขั้นตอน มีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากร จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และฐานข้อมูล Big Data จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ปฏิบัติต่อทุกคนโดยเสมอภาค เท่าเทียมกัน เสริมสร้างขวัญกำลังใจในความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร นอกจากนี้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน

พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถบริหารจัดการงานและเวลาได้สะดวก รวดเร็ว ลดข้อผิดพลาดในการทำงาน ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับพิมพ์ทอง พัฒนาประพันธ์ และสุทธิพงศ์ บุญผดู่ (2566) กล่าวถึง ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการศึกษาเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลพัฒนาตนเอง คิดหากลยุทธ์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้มีความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และนอกองค์กร สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบดิจิทัล ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสามารถสนองต่อการแข่งขันของสังคมและโลก สอดคล้องกับ กิตติภูมิ เรืองเสน และสุภาวดี ลาภเจริญ (2566) กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคลากรอย่างเหมาะสมตรงประเด็น สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคลากรรวมถึงผู้ปกครอง และชุมชน สามารถประชาสัมพันธ์สถานศึกษาเพื่อดึงดูดความสนใจได้อย่างดี ตลอดจนมีกลไกในการจูงใจบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของทีม ยอมรับแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนางาน รวมถึงสามารถจัดการความขัดแย้งในสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ องค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อมน่าอยู่และครุมีความสุข ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกด้าน เนื่องจากสถานศึกษามีความแตกต่างกันตามบริบท ความพร้อมและข้อจำกัด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการกำหนดแนวทาง วางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้น่าอยู่ มีวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์เพียงพอในการปฏิบัติงาน รวมถึงการส่งเสริมให้ครุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีนำไปสู่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีแก่โรงเรียน สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข ด้านความฉลาดทางดิจิทัล ร่วมมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 .สืบค้น 27 สิงหาคม 2566. จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/>
- กิตติภูมิ เรืองแสง และสุภาวดี ลาภเจริญ. (2566). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 6(2), 60-71.
- ขวัญเมือง แก้วดำเกิง. (2555) “แนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุข”. เอกสารการบรรยาย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 14.
- จิราพร จันทน์นิม. (2566). ผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาครูในยุคโรคเปลี่ยนแปลง. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 19(1), 93-106.
- ทินกร เผ่ากันทะ และกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 4(2), 37-45.
- พิมพ์ทอง พัฒนาประพันธ์ และสุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2566). การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. การประชุมวิชาการและนิเสณผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 942-949.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2564). คุณภาพมาตรฐานและมีอาชีพ. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/news-update/1039593>.
- สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. <http://www.nkedu1.go.th/NEW2563/?id=9&ch=28&fi=86&ch3=EDITOR>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. สืบค้น14 ตุลาคม 2566, จาก <http://new.obec.go.th/wp-content/uploads/2018/09/obec61.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.